

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

M 1 6 1 5 0 1 1 2 M

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

GEOGRAFIJA FÖLDRAJZ

≡ Izipitna pola 2 ≡
2. feladatlap

Obča geografija – Geografija Slovenije in Madžarske
Általános földrajz – Szlovénia és Magyarország földrajza

Torek, 7. junij 2016 / 90 minut
2016. június 7., kedd / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki: Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izipitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt egy értékelőlapot is kap.
A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.*

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnak szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).
A feladatlap 16 oldalas (1–16), ebből 3 üres. A Színes melléklet terjedelme 2 oldal (17–18).*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 27 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapra!

A feladatlap 27 feladatot tartalmaz. Összesen 50 pont érhető el. A feladatlapon a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a **feladatlap** erre kijelölt helyére! Válaszoljon mondat formájában, ne csak szavakkal vagy szó szerkezetekkel! Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

Prazna stran

Üres oldal

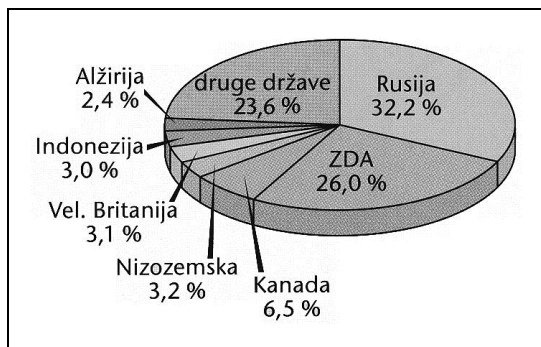
OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

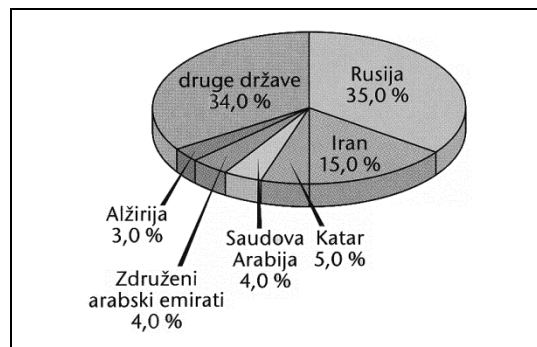
Obča / Általános földrajz

1. Sliki 1 in 2 prikazujeta zaloge in proizvodnjo zemeljskega plina po svetu. Izpišite številko slike, ki prikazuje zaloge zemeljskega plina, in opišite eno prednost uporabe zemeljskega plina kot energijskega vira v primerjavi z nafto.

Az 1. és a 2. sz. kép a földgázkészleteket és azok kitermelését ábrázolja a világon. Írja ki annak a képnek a számát, amely a földgázkészleteket jelöli, majd írja le, összehasonlítva a kőolajjal, a földgáz használatának egy előnyét.

Slika 1 / 1. sz. kép

Slika 2 / 2. sz. kép

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2003: Obča geografija, geografija za 1. letnik gimnazij, str. 168. Modrijan. Ljubljana)

Zaloge zemeljskega plina prikazuje slika / A földgázkészleteket a következő kép ábrázolja: _____

Opis / Leírás: _____
(2 točki/pont)

2. Imenujte fosilni energijski vir, katerega uporaba najbolj onesnažuje ozračje, in opišite okoljski problem, ki je posledica tako onesnaženega ozračja.

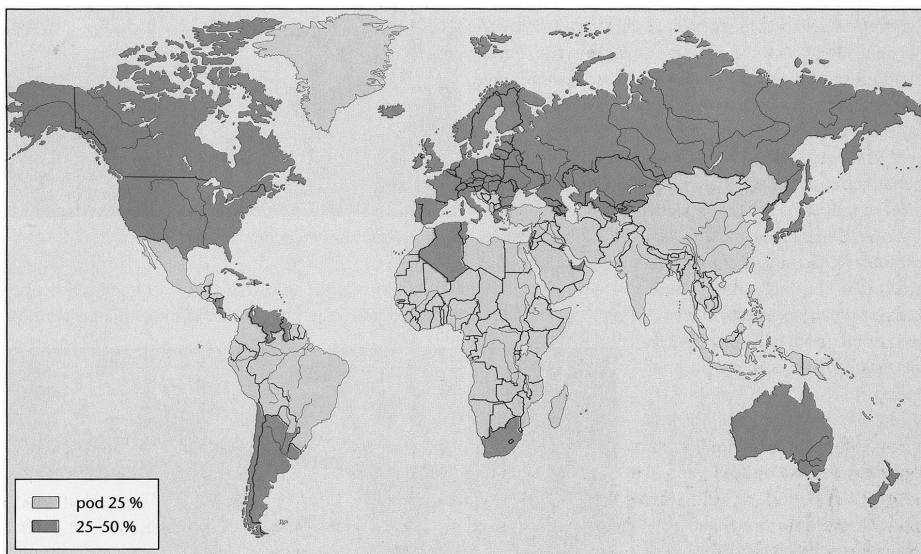
Nevezze meg azt a fosszilis energiaforrást, amelynek felhasználása leginkább szennyezi a légkört, majd írja le azt a környezeti problémát, amely az ilyen szennyezett levegő következménye.

Energijski vir / Energiaforrás: _____

Opis / Leírás: _____
(2 točki/pont)

3. Pomagajte si s sliko 3 in obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.
Vegye figyelembe a 3. sz. képet, és karikázza be a két igaz állítás előtti betűt.

Slika 3 / 3. sz. kép: Delež zaposlenih v industriji po državah sveta

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Obča geografija, geografija za 1. letnik gimnazij, str. 171. Modrijan. Ljubljana)

- A V Evropi so primarne dejavnosti v večini držav slabo razvite.
Európában a primer szektor tevékenységei az országok többségében nem nagyon fejlettek.
- B V Afriki se v večini držav največji delež prebivalstva ukvarja s primarnimi dejavnostmi.
Az afrikai országok többségében a lakosság a primer szektor tevékenységeivel foglalkozik.
- C Severna Amerika ni edina celina, kjer je več kot 25 % prebivalstva zaposlenega v industriji.
Észak-Amerika nem egyedüli földrész, ahol a lakosság több mint 25%-át az ipar foglalkoztatja.
- D Večina azijskih držav je dosegla poindustrijsko fazo razvoja.
Az ázsiai országok többsége elérte a posztindusztriális fejlődés szakaszát.
- E V Evropi je največji delež prebivalstva zaposlen v industriji.
Európában a lakosság többségét az ipar foglalkoztatja.

(2 točki/pont)

4. Razmestitveni dejavniki za industrijo so se skozi stoletja spreminjali. Imenujte dejavnik, ki je pomembno vplival na namestitev industrije v času industrijske revolucije, in pojasnite njegovo vlogo pri tem.

Az ipar telepítő tényezői az évszázadok során változtak. Nevezze meg azt a tényezőt, amely lényegesen befolyásolta az ipar telepítését az ipari forradalom idejében, majd magyarázza meg szerepét ebben a folyamatban.

Razmestitveni dejavnik / Telepítő tényező: _____

Pojasnitev / Magyarázat: _____

(2 točki/pont)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite, zakaj se nove industrijske panoge nameščajo ob pristaniščih, njihovi razvojni oddelki pa v bližini univerz.

Ok-okozati összefüggéssel magyarázza meg, hogy miért telepítik az új iparágakat a kikötőkhöz, a fejlesztési részlegeiket pedig az egyetemek közelébe.

Pojasnitev za pristanišča / *Magyarázat a kikötőkhöz:* _____

Pojasnitev za univerze / *Magyarázat az egyetemek közelségéhez:* _____

(2 točki/pont)

Slovenija 1 / Szlovénia 1

6. Imenujte v besedilu opisano vremensko ujmo, ki ogroža slovenske gozdove.

Magyarázza meg azt a szövegben leírt időjárási katasztrófát, amely veszélyezteti a szlovéniai erdőket.

Do pojava ujme pride, kadar se pri tleh zadržuje hladen zrak (temperature pod lediščem), v višinah pa veter prižene tople zrak. Če je ob tem še možnost padavin, pada sneg do tople plasti, kjer se zaradi pozitivnih temperatur spremeni v tekočo obliko. Ko pa dež doseže prizemno plast hladnega zraka, se spet shladi in zamrzne (predvsem ob stiku s podlago). Drobne kapljice se ohladijo na temperaturo pod lediščem, zato zamrznejo. Ujma povzroči največ škode predvsem v gozdovih in na električni napeljavi.

(Prirejeno po: <http://ciklon.si/stran/?p=21355>. Pridobljeno: 30. 10. 2014.)

Ujma / *Időjárási katasztrófa*: _____

(1 točka/pont)

7. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

Karikázza be az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, ha az hamis.

DA NE Jerovica ima zaradi vsebnosti železovih oksidov rdečkasto barvo.
IGEN NEM *A terrarossza a vas-oxidok miatt vöröses színű.*

DA NE Rendzine so nastale na karbonatni podlagi.
IGEN NEM *A rendzina karbonátos alapkőzeten alakult ki.*

(2 točki/pont)

8. Imenujte bioklimatski višinski pas, ki ga prikazuje slika 1 na barvni prilogi, in opišite vzrok za boljše uspevanje vinske trte v tem pasu v primerjavi z bližnjimi nižinami.

Nevezze meg a Színes melléklet 1. sz. képén bemutatott bioklimatikus magassági övezetet, majd, összehasonlítva a közeli síkságokkal, magyarázza meg a szőlőtőke jobb fejlődésének okát ebben az övezetben.

Bioklimatski pas / *Bioklimatikus övezet*: _____

Opis / *Leírás*: _____

(2 točki/pont)

9. Primerjajte značilnosti evtričnih in distričnih rjavih prsti. V vsaki vrstici preglednice s + označite, če trditev velja za evtrične rjave prsti, distrične rjave prsti ali oba tipa prsti.

Hasonlítsa össze a lúgos és savanyú barnatalajok jellegzetességeit. A táblázat mindegyik sorába írjon be egy + jelet, ha az állítás a lúgos -, vagy a savas barnatalajokra, vagy mindkét talajtípusra jellemző.

	Evtrične rjave prsti <i>Lúgos barnatalaj</i>	Distrične rjave prsti <i>Savas barnatalaj</i>	Oba tipa prsti <i>Mindkét talajtípus</i>
Prst nastane na silikatni podlagi. <i>A talaj szilikátos alapon keletkezik.</i>			
Prst je za kmetijstvo zelo primerna, zato na njej prevladujejo njivske površine. <i>A talaj igencsak megfelelő a mezőgazdaságra nézve, ezért rajta szántóföldek vannak leginkább.</i>			

(2 točki/pont)

10. Slika 2 na barvni prilogi prikazuje ogroženost gozdnih površin v Sloveniji. Obkrožite naslov, ki ustreza vsebini karte.

A Színes melléklet 2. sz. képe a szlovéniai erdőterületek veszélyeztetettségét ábrázolja. Karikázza be azt a címet, amely a térkép tartalmára vonatkozik.

Naslov karte / A térkép címe:

Stopnja požarne ogroženosti / *Tűzveszélyeztetettség fok*

Stopnja poplavne ogroženosti / *Árvíz-veszélyeztetettség fok*

Stopnja ogroženosti zaradi suš / *Aszály miatti veszélyeztetettség fok*

(1 točka/pont)

11. Poplave, požari in suše vplivajo na ekološko funkcijo gozda. Pojasnite vpliv tiste izmed navedenih naravnih nesreč, katere vpliv na ekološko funkcijo gozda je največji.

Az árvizek, a tűzvész és az aszály befolyásolják az erdő ökológiai funkcióját. A felsorolt természeti katasztrófák közül magyarázza meg annak a hatását, amelyik leginkább befolyásolja az erdő ökológiai funkcióját.

(2 točki/pont)

Slovenija 2 / Szlovénia 2

12. Napišite sektor dejavnosti, v katerega spadata promet in turizem.

Írja le annak a tevékenységi szektornak a nevét, ahova a közlekedés és az idegenforgalom tartozik.

(1 točka/pont)

13. Imenujte prelaz, čez katerega se po avtocesti peljete od Ljubljane do Kopra.

Írja le annak a hágónak a nevét, amelyen át a Ljubljana-Koper autóút vezet.

(1 točka/pont)

14. Imenujte krak avtocestnega križa, ki je na sliki 4 označen z A1, in evropski prometni koridor, ki je označen z A2.

Nevezze meg az autópálya-kereszteződésnek azt a szárnyát, amely a 4. sz. képen A1-gyel van jelölve, és azt az európai közlekedési folyosót, amelyet A2-vel jelöltünk.

Slika 4 / 4. sz. kép

(Prirejeno po: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovensko_avtocestno_omre%C5%BEje#mediaviewer/File:Motorways-SLO-map.svg. Pridobljeno: 9. 11. 2014.)

Krak avtocestnega križa (A1):

Az autópálya-kereszteződés szárnya (A1): _____

Evropski prometni koridor (A2):

Európai közlekedési folyosó (A2): _____

(2 točki/pont)

15. Opišite dve prednosti slovenske turistične ponudbe v primerjavi s hrvaško turistično ponudbo.

Írja le, összehasonlítva a horvát idegenforgalommal, a szlovén idegenforgalmi kínálat két előnyét.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

16. Pojasnite dve negativni posledici učinka turizma za lokalno prebivalstvo v pokrajini, ki jo prikazuje slika 3 na barvni prilogi.

Magyarázza meg az idegenforgalom két negatív következményét a helyi lakosságra nézve abban a tájban, amelyet a Színes melléklet 3. sz. képe ábrázol.

1 _____

2 _____

(2 točki/pont)

17. Z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitiven vpliv dobre prometne povezanosti na demografske značilnosti podeželja.

Ok-okozati összefüggéssel magyarázza meg a jó közlekedési összeköttetések pozitív hatását a vidék demográfiai jellegzetességeire.

(2 točki/pont)

Magyarország 1 / Madžarska 1

18. *Figyelmesen olvassa el a következő állításokat, majd írja az állítás elé az IGAZ szót, ha az állítás helyes, illetve a NEM szót, ha az helytelen!*

Pozorno preberite spodnje trditve in napišite na črto DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

_____ *A harmadidőszakban a mai Magyarország területét a Thétis-tenger borította.*
V terciarju je ozemlje Madžarske prekrivalo morje Tetis.

_____ *Magyarország felszínén a legidősebb kőzetek az óidőből származnak.*
Najstarejše kamnine na površju Madžarske izvirajo iz paleozoika.

_____ *Magyarország folyóvizei a Duna vízgyűjtő területéhez tartoznak.*
Reke na Madžarskem spadajo k porečju reke Donave.

_____ *Magyarországon a legtöbb csapadék nyár elején hullik.*
Na Madžarskem je največ padavin na začetku poletja.

_____ *Magyarország területének kb. 48%-át erdő borítja.*
Približno 48 % površine Madžarske pokrivajo gozdovi.

(2 pont/točki)

19. *Magyarország vizekben gazdag ország. Nevezzen meg kettőt-kettőt a vizek felszíni, illetve föld alatti megjelenési formái közül.*

Madžarska je država z bogatim vodnim potencialom. Imenujte dve površinski in dve podzemni vodni obliki.

Felszíni vizek / Površinske vode: 1 _____

2 _____

Felszín alatti vizek / Podzemne vode: 1 _____

2 _____

(2 pont/točki)

20. *A vízfolyások többnyire a szomszédos országok területéről folynak Magyarországra.*

Na Madžarsko večina vodotokov prihaja iz sosednjih držav.

Hol ered a Tisza? / Kje izvira reka Tisa? _____

Melyik két árvíz sújtja a Tisza menti tájakat évente?

Kateri dve poplavi se vsako leto pojavita na območju reke Tise?

1 _____

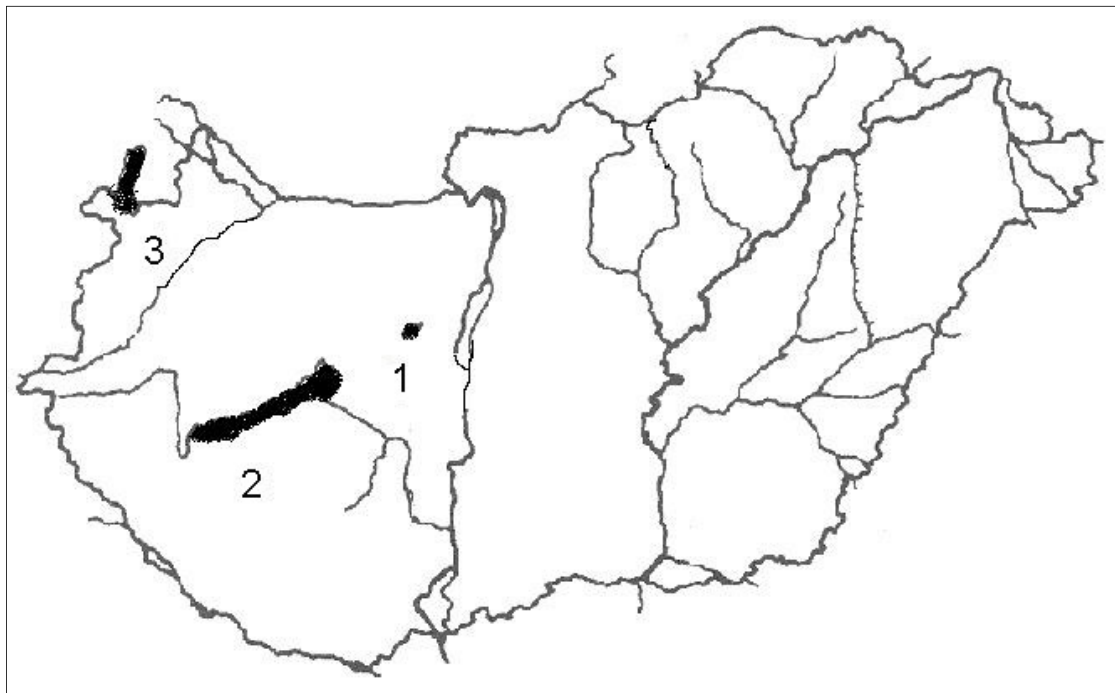
2 _____

(2 pont/točki)

21. Nevezze meg az alábbi térképen 1, 2 és 3 számmal jelölt tavakat.

Imenujte jezera, ki so na sliki označena s številkami 1, 2 in 3.

5. sz. kép / Slika 5

1 _____

2 _____

3 _____

(2 pont/točki)

22. Magyarországon a tavak különböző módon keletkeztek. Írja a bal oldali oszlopban felsorolt tavakhoz a jobb oldali oszlopban található keletkezésük módját.

Jezera na Madžarskem so nastala na različne načine. Na črte pred navedena jezera v levem stolpcu zapišite ustrezno črko načina nastanka iz desnega stolpca.

_____ Velencei-tó

A *morotva tó / mrtvi rokav*

_____ Tisza-tó

B *süllyedékes tó / tektonsko jezero*

_____ Vörös-tó

C *mesterséges tó / umetno jezero*

_____ Balaton

D *dolinató / kraško jezero*

(2 pont/točki)

Magyarország 2 / Madžarska 2

23. *Figyelmesen olvassa el az alábbi állításokat. Írja a vonalra az IGEN szót, ha az állítás igaz, illetve a NEM szót, ha az állítás hamis.*

Pozorno preberite spodnje trditve in na črto napišite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

_____ *Magyarország természeti adottságai kedvezőek a mezőgazdaságra.*
Naravne razmere na Madžarskem so ugodne za kmetijstvo.

_____ *A szántóföldi növények között a burgonyáé a vezető szerep.*
Med poljščinami ima vodilno vlogo krompir.

_____ *A gyümölcs- és zöldségfélék termesztése Magyarországon egyre csökken.*
Na Madžarskem vedno bolj upada pridelava sadja in zelenjave.

_____ *Magyarország állatállománya az ezredfordulóra jelentősen lecsökkent.*
Število živine je ob prelomu tisočletja močno upadlo.

(2 pont/točki)

24. *A szántóföldi zöldségtermesztés az Alföldön a legjelentősebb. Írja le e táj két hungarikumként is ismert kultúrnövényét.*

Pridelava zelenjave na poljih je najpomembnejša v pokrajini Alföld. Napišite dve kulturni rastlini te pokrajine, ki sta znani tudi kot „hungarikumi”.

1 _____

2 _____

(2 pont/točki)

25. *Soroljon fel három primőrzöldséget, és írja le, milyen körülmények közt termesztik őket.*

Naštejte tri zgodnje zelenjave in opišite, v kakšnih pogojih jih pridelujejo.

Primőrzöldség / Zgodnja zelenjava:

1 _____

2 _____

3 _____

Termesztésük leírása / Opis pridelave: _____

(2 pont/točki)

26. Magyarországon a szőlő- és borkészítés több évszázados múltra tekint vissza. Nevezzen meg egy történelmi borvidéket, és írja le annak természeti adottságait.

Vinogradništvo in vinarstvo se na Madžarskem ponašata z večstoletno tradicijo. Imenujte eno od zgodovinskih vinorodnih območij in opišite njegove naravne značilnosti.

Borvidék / Vinorodno območje: _____

Természeti adottságai / Naravne značilnosti: _____

_____ (2 pont/točki)

27. Magyarázza meg, mit jelent az, hogy a hajdani természetes táj átalakult kultúrtájá. Írja le ennek példáját a középhegységekben és az Alföldön.

Razložite, kaj pomeni to, da se je prvotna naravna pokrajina preoblikovala v kulturno pokrajino. Napišite primer take preobrazbe na področju sredogorij in v pokrajini Alföld.

Magyarázat / Razlaga: _____

Példa / Primer:

	<i>Alföld</i>	<i>Középhegységek / Sredogorja</i>
<i>Hajdani táj</i> Prvotna pokrajina		
<i>Átalakult táj</i> Preobražena pokrajina		

(2 pont/točki)

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran
Üres oldal

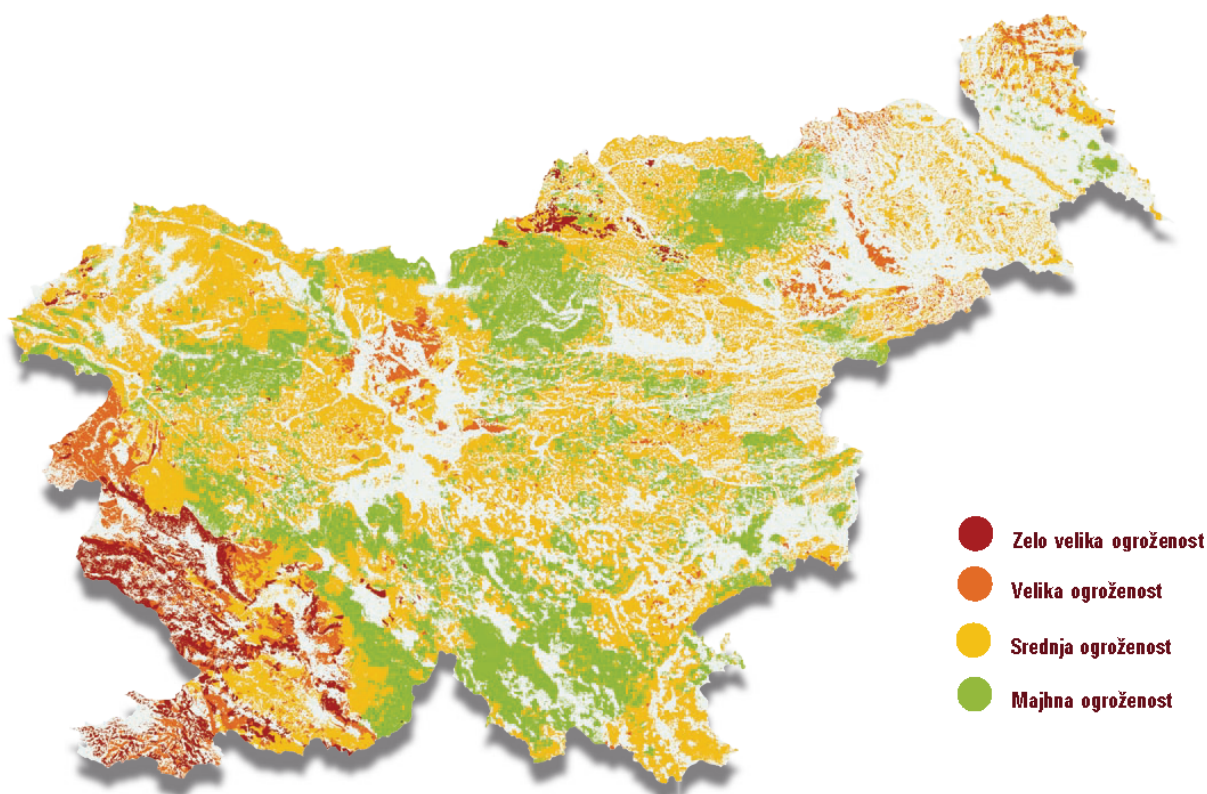
M 1 6 1 5 0 1 1 2 M 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli 2) / Színes melléklet (a 2. feladatlaphoz)

Slika 1 / 1. sz. kép

(Prirejeno po: http://www.sensa.si/media/cache/upload/Photo/2011/09/15/d5_lightbox_image.jpg. Pridobljeno: 30. 10. 2014.)

Slika 2 / 2. sz. kép

(Prirejeno po: http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/PDF/zgibanke/_korigirano.pdf. Pridobljeno: 30. 10. 2014.)

Slika 3 / 3. sz. kép

(Vir: <http://www.maona.si/portoroz>. Pridobljeno: 9. 11. 2014.)